

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет

Кафедра обліку і оподаткування та маркетингу

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Виконала

студентка 4 курсу

групи ОА – 41

освітнього ступеня «Бакалавр»

напряму підготовки 6.030509

«Облік і аудит»

_____ Турок Крістіна Михайлівна

Науковий керівник

ст. викладач

_____ Зозуляк Марта Михайлівна

Робота допускається до захисту:

Завідувач кафедри обліку

і оподаткування та маркетингу

д.е.н., професор

_____ Реслер М.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність грошових коштів: економіко-правовий аспект.....	7
1.2. Нормативно-правова база щодо обліку грошових коштів підприємства.....	15
1.3. Документальне забезпечення обліку грошових коштів підприємства.....	23
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	34
2.1. Особливості обліку готівкових та безготівкових розрахунків підприємства.....	34
2.2. Розкриття інформації про наявність та рух грошових коштів у звітності підприємства.....	43
2.3. Напрями удосконалення організації обліку грошових коштів підприємства.....	50
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	58
3.1. Теоретичні основи аналізу грошових коштів підприємства.....	58
3.2. Методика аналізу грошових коштів підприємства.....	69
ВИСНОВКИ.....	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	93
ДОДАТКИ.....	101

ВСТУП

Гроші відіграють важливу роль в економіці будь-якого суспільства. Значення та функції грошей на макрорівні протягом багатьох століть привертали до себе увагу економістів-дослідників. Ними були досліджені функції, що виконують гроші в умовах товарного обігу, розроблені теорії грошей та закони грошового обігу. Теоретично визначено вплив обсягу грошей на темпи зростання національного багатства та розвиток окремих держав.

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки підприємства постійно підтримують фінансові взаємовідносини з іншими підприємствами, організаціями та робітниками підприємства і окремими особами. Тобто вони здійснюють як готівкові так і безготівкові розрахунки. Для цього кожне підприємство має касу для розрахунків готівкою і відкриті в установах банків розрахункові рахунки для безготівкового обігу, а також зберігання власних коштів. Сучасні умови існування підприємств, а також процеси, що протікають в економіці України ще раз підтверджують важливість і необхідність грошових коштів для здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва. Водночас тема грошових коштів являється дуже важливою ділянкою при аналізі платоспроможності та подальшого існування кожного суб'єкту господарювання. Тому на підприємстві повинні створюватися всі умови для ретельного контролю за оприбуткуванням, видачею та рухом грошових коштів. Це, перш за все, стосується внутрішнього і зовнішнього контролю.

Функціонування підприємства – це складний динамічний процес, що є результатом неперервного циклічного руху грошових коштів. Однією із проблем, що виникають перед підприємствами в сучасних умовах, є відновлення і збереження динаміки циклів операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, що є запорукою необхідної ліквідної позиції підприємства і реалізації його попиту на кошти. Вирішення цієї проблеми неможливе без глибоких досліджень економічних механізмів, що визначають

грошові потоки кожного окремого суб'єкта господарювання. Таким чином, існує нагальна потреба в розробці методики обліку, контролю і аналізу грошових коштів, підвищенні наукової обґрунтованості прийняття фінансових рішень в умовах нестабільності та ризику, розробці системи аналітичних і модельних засобів управління коштами. Необхідність в організації обліку та економічного аналізу грошових коштів на підприємствах обумовлена існуванням практичних потреб фінансового управління, що стоять на рівні проблеми виживання окремих підприємств, галузей і виходу із кризового стану економічної системи в цілому.

Дослідженню питань обліку грошових коштів у ринкових умовах присвячені праці відомих вітчизняних та зарубіжних економістів, зокрема: Бутинця Ф. Ф. [9], Борисенко М. І. [6], Вериги Ю. А. [5], Огійчука М. Ф. [56], Яструбецька Л. С. [82], Оліфірова Ю. І. [57], Люткевич О. М. [47] тощо. А питання управління грошовими потоками підприємства розглядали Кузьміна О. М. [41], Заремба Є. М. [29], Галицький О. М. [10], Бочаров В. В. [7], Кадацька А. М., Панченко О. В. [33] та інші.

Водночас, у вітчизняному доробку бракує комплексних досліджень методик обліку грошових коштів та управління грошовими потоками, націлених на їх удосконалення, формування нових підходів до аналітичного забезпечення управління. Очевидно, що брак досвіду функціонування аграрних підприємств України в ринкових умовах, недостатнє вирішення проблеми управління їх грошовими потоками як в методологічному, так і в прикладному аспектах призводять до того, що у вітчизняній практиці аналізу рух коштів практично не береться до уваги. Це зумовлює ігнорування найбільш важливої-динамічної частини бізнесу і породжує низку серйозних проблем, пов'язаних з необґрунтованістю та хаотичністю управління і загостренням загальної проблеми неплатежів.

Усе вище згадане підкреслює величезну роль та значення теми даної дипломної роботи сучасних умовах господарювання. Саме тому тема дипломної роботи є досить актуальною і сьогодні.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретико-методологічних положень та розгляд практичних аспектів з обліку грошових коштів, аналіз і узагальнення проблем організації обліку грошових коштів на підприємстві.

Відповідно до поставленої мети дослідження сформульовано такі завдання:

- розкрити економічну сутність грошових коштів підприємства;
- розглянути нормативно-правову базу щодо обліку грошових коштів підприємства;
- обґрунтувати документальне забезпечення обліку грошових коштів підприємства;
- розглянути особливості обліку готівкових та безготівкових розрахунків підприємства;
- розкрити інформацію про наявність та рух грошових коштів у звітності підприємства;
- проаналізувати напрямки удосконалення організації обліку грошових коштів підприємства;
- розкрити теоретичні основи аналізу грошових коштів підприємства;
- здійснити аналіз грошових коштів підприємства.

Об'єктом дослідження є облік і аналіз грошових коштів на ТОВ «Ваш Бухгалтер і Ко».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних засад обліку і аналізу грошових коштів підприємства.

Методи дослідження. У дипломній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання економічних явищ, які забезпечили розв'язання поставлених завдань з обраного напрямку дослідження. Теоретичні і практичні розробки базуються на таких методах як: спостереження, абстрагування, комплексного, системного, історичного і логічного підходу, індукції, дедукції, синтезу, експерименту, творчого пошуку, системного аналізу з метою виявлення певних закономірностей і

формування науково-обґрунтованих висновків. Обробку інформаційних матеріалів дослідження здійснено з використанням сучасних інформаційних технологій.

Інформаційною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем бухгалтерського обліку та економічного аналізу, а також законодавчі та нормативні акти України, міжнародні стандарти фінансової звітності, положення (стандарти) бухгалтерського обліку, офіційна бухгалтерська і статистична інформація, науково-методична література, матеріали періодичних видань та науково-практичних конференцій, дані фінансової та статистичної звітності досліджуваного підприємства, ресурси мережі «Інтернет».

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури, 7 додатків. Основний зміст роботи викладено на 92 сторінках друкованого комп'ютерного тексту та включає 11 таблиць, 8 рисунків, 9 формул. Список використаної літератури містить 82 джерела.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі здійснено узагальнення теоретичних та практичних засад щодо бухгалтерського обліку та аналізу грошових коштів підприємства. Зокрема, розкрито економічну сутність грошових коштів підприємства, розглянуто нормативно-правову базу щодо обліку грошових коштів підприємства, обґрунтовано документальне забезпечення обліку грошових коштів підприємства, розглянуто особливості обліку готівкових та безготівкових розрахунків підприємства, розкрито інформацію про наявність та рух грошових коштів у звітності підприємства, проаналізовано напрямки удосконалення організації обліку грошових коштів підприємства, розкрито теоретичні основи аналізу грошових коштів підприємства, здійснено аналіз грошових коштів підприємства. Це дало змогу сформулювати низку висновків та пропозицій, що відображають вирішення основних завдань дослідження відповідно до поставленої мети:

1. Тісний взаємозв'язок макро- та мікроекономіки вимагає ґрунтовного дослідження мікроекономічного поняття «грошові кошти» крізь призму властивостей макроекономічної категорії «гроші». Найбільш часто вітчизняними та закордонними економістами до складу грошових коштів відносяться готівкові гроші, чеки, вклади до запитання. Основною характеристикою, яка виділяє грошові кошти з-поміж інших оборотних активів і є базовою для точного їх визначення як окремої економічної категорії, є їхня ліквідність. Саме тому грошові кошти розглядаються як готівка в касі, електронні гроші, залишки коштів на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані господарюючим суб'єктом протягом будь-якого моменту часу для проведення розрахунків у процесі здійснення господарських операцій. Проміжне місце між грошовими коштами та фінансовими інвестиціями займають еквіваленти грошових коштів. З першими їх поєднує значна ліквідність, з останніми – можливість отримання інвестиційного прибутку.

2. Нормативно – правова база щодо регулювання обліку грошових коштів підприємства в Україні має трирівневу структуру і представлена такими документами: кодексами, законами, указами Президента, постановами КМУ, листами та постановами НБУ, інструкціями та методичними роз'ясненнями профільних міністерств та відомств.

3. Питання розрахункових документів є досить актуальним на сьогоднішній час. Воно є дуже важливим для розвитку національної економіки, і потребує більш чіткої законодавчої регламентації, тому в законодавстві треба більше уваги приділяти таким формам безготівкових розрахунків як чеки, акредитив і вексель.

Стабільність фінансової системи України і національної економіки безпосередньо пов'язана зі стабільністю розрахункової системи, тобто з наявністю надійного механізму платежів, що дозволяють безперебійно здійснювати розрахункові операції.

4. Важливою умовою успішного функціонування виробничо-економічних відносин підприємства в ринкових умовах господарювання є раціональна організація готівкових і безготівкових розрахунків, удосконалення методів їх обліку і контролю та підвищення розрахункової дисципліни суб'єктів господарської діяльності.

5. Фінансова звітність є провідною категорією, що покликана забезпечити користувачів інформацією і, як наслідок, створити умови для ефективної та цілеспрямованої роботи підприємства. Грошові кошти та їх еквіваленти як найліквідніші активи потребують постійного контролю та повного відображення у фінансовій звітності підприємства. Про взаємозв'язок між прибутком (збитком) від звичайної діяльності й грошовими коштами та іншими їх перетвореннями надає інформацію «Звіт про рух грошових коштів», «Баланс» та «Примітки до річної фінансової звітності».

6. На сьогоднішній день в Україні є багато напрямків, за якими можна вдосконалювати наявну систему організації обліку грошових коштів.

Важливо активно переймати зарубіжний позитивний досвід і пристосувати українські стандарти до зарубіжних.

7. Існуючі концептуальні основи аналізу внесуть цілісність у вдосконалення теоретичної бази грошових коштів та будуть сприяти ефективному управлінню підприємством. Однак, для розвитку теоретичних основ аналізу грошових коштів, удосконалення його методології, організації необхідно чітко визначитись з основними етапами проведення аналізу грошових коштів.

8. Аналіз руху грошових коштів дає можливість зробити більш обґрунтовані висновки про те, в якому обсязі та з яких джерел були отримані грошові кошти, що надійшли; які основні напрями їх використання; чим пояснюється розбіжність величини отриманого прибутку і наявності грошових коштів. Відповідно, Звіт про рух грошових коштів, є надзвичайно важливою інформацією як для керівництва підприємства так і для її інвесторів і кредиторів, адже допомагає планувати інвестиційну і фінансову політику підприємства.

Системний підхід до управління грошовими потоками, адаптація існуючих методів і прийомів до специфіки діяльності та особливостей виробничо-фінансового циклу підприємства дозволить розробити цілісні методики аналізу, що значно підвищить якість аналізу та сприятиме досягненню поставленої мети.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>